

Lluitar contra la desigualtat vivint en la igualtat

Mossèn Ramon ROSSELL i SERRA

“Quina imatge esculls per explicar la igualtat als nois i noies dels campaments Caina i Tamarros?”, em pregunta la monitora Clàudia. Estem preparant el temari de reflexions de l'estiu.

Responc amb placidesa, com si parlés als ainistes adolescents al voltant del foc de camp: Avui, toca guanyar –paraula canillenca per dir *fer*– el pic del Casamanya. Els monitors i les monitores ajuden a preparar la motxilla. Reparteixen el pes de la manduca i del material necessari per a l'ascensió entre tota la colla. Després del got de llet i una galeta, canten: “Pujarem dalt del cim / amb el cor alegre...”. L'alegria és la sal que dona el bon gust al caminar. Aquí teniu una imatge de la igualtat: fulard tricolor al coll, la motxilla a l'esquena, la cançó als llavis, el pes repartit, la monitora obre el camí, un ainista darrere l'altre, tots al mateix pas ascendint al Casamanya. Tots són iguals. No hi ha emigrant o andorrà. No hi ha qui ha rebut una beca perquè a casa viuen en la pobresa i qui té uns pares que han fet un donatiu per ajudar un nen feble perquè pugui fer colònies. Un turista sorprès per la llarguíssima filera de 180 joves muntanyencs els fotografia. Tots són iguals, diu la foto. La primera aturada es fa a Montaup. La mainada muntanyenca s'ha ben guanyat l'esmorzar. Abans el monitor els fa contemplar el pic de Casamanya. A més d'un se li fa el cor petit. Un company l'anima: “Jo ja hi he pujat dues vegades amb els meus pares!”. La imatge de la igualtat la dona la bellesa del paisatge. Els ulls de tots són un mirall de la muntanya del Forn, del bosc dels ceps sota el cap de Rep, del pic majestuós d'Encampadana. A sota queda el poble de Canillo, el santuari de Meritxell i a la llunyania, les muntanyes d'Escaldes. La bellesa de la natura supera tota mena de límits territorials. La patrulla de la intendència reparteix el pa, la llonganissa i la fruita, a tots per igual. Un company diu que té set. El company del costat li ofereix la cantimplora. Montaup és la meravellosa casa de la natura que uneix tota la família.

Cantem: “Sobre els cims imponents / res no se sent sinó el vent / res no es veu sinó el cel / res no torba el cor fidel...” I enceten el camí molt ben marcat que duu al cim del Casamanya. De nou, una aturada obligada. Admirar la vall de la Valira del Nord amb el

Comapedrosa, la Font Blanca i fins i tot el seré ens deixa veure les muntanyes de Montserrat. Els ainistes no se'n saben avenir, de trobar-se al bell mig de les dues valls agermanades per igual mercès a la muntanya del Casamanya. Els ainistes són com les dues Valires, que són la lira que canta nit i dia a la Mare de Déu de Meritxell, on a la falda de la qual hi caben tots, com canta al poema del *Canigó* mossèn Cinto Verdaguer. Fou el primer pic andorrà que féu, pujant pel costat d'Ordino.

Hem guanyat el cim! Exclamen tots a una veu per celebrar-ho. S'abracen fent una gran rotllana entorn del cussol i canten l'himne de les colònies populars de Canillo, creació de la Rosa Duró l'estiu de 1976: "El cel és blau, hi ha quatre núvols... nosaltres hem de seguir igual / com a persones, com els éssers humans".

La imatge de la igualtat és caminar junts amb la motxilla de la responsabilitat personal i social devers el Casamanya de la felicitat meua i la dels companys ciutadans d'Andorra i del món.

Llibertat, igualtat, fraternitat. Si tots els països del planeta s'haguessin pres seriosament la divisa francesa, els pobles no estarien corferits per la desigualtat. Andorra ha conegut la desigualtat: "Andorrans de primera i andorrans de tercera; només la pubilla pot fer andorrà l'espòs; el no-vot de les dones...". Però Andorra ha defensat i ha cantat la seva igualtat. L'himne andorrà, estrenat el 8 de setembre de 1921, n'és penyora: "Princesa nasquí pubilla entre dos nacions neutral". Els andorrans, des de la humilitat, han fet respectar la seva identitat de pàtria que no té res a envejar a les nacions frontereres i de més enllà. I continuem cantant: "creient i lliure onze segles / creient i lliure vull ser". Els andorrans ensenyen a Europa com des de la fraternitat es camina cap a la igualtat. Tres botons de mostra: a) Una família no faltava mai a la festa major de Sant Pere del Tarter. Els pregunto: "Teniu família a Canillo?" "No, venim a recordar que la casa Martí d'aquest veïnat ens acollí durant els tres anys de la guerra espanyola. Celebrem que ens sentim família amb Canillo." b) 1967. Josep Farré, el Canaro de Soldeu, Conseller, membre de la junta de l'estudi de la CASS a Andorra, es trobava en una reunió a Luxemburg. De sobte, entrà un senyor a la sala: "Perdoneu! M'han dit que aquí hi ha uns andorrans. Vull donar-los les gràcies. Fugitiu de la persecució nazi vaig entrar descalç a Andorra, mort de gana, per una vall que em portà a Soldeu. La casa de La Poste m'acollí fins que em vaig refer per continuar el camí devers la llibertat." El Josep Farré preguntà: "Què recordeu d'aquella família?" Respongué el fugitiu: "Un nen que jugava amb el foc de la xemeneia tot mirant-me encuriosit." El Canaro digué: "Aquell nen era jo." S'abraçaren emocionats, aplaudits per tots els membres de la reunió. c) El cafè del poble, cal Janet era casa de tots. No hi havia cap ombra de desigualtat. La llista de noms és llarga. Recordem el *Chec*, a qui havien deixat una de les bordes d'Incles, i l'Asturiano. Persones solitàries, fugides no sé d'on, que eren una mica de cada casa canillenca. Ambdós eren, a la seva manera, protagonistes a la parròquia.

De la fraternitat que des de la llibertat ha viscut Canillo en són penyora el costum del veïnatge, l'associació de les aigües, l'associació de la Crema, de la qual el Toni Calvó en féu un llarg i profund estudi com a model de la igualtat i fraternitat per a tot el planeta. Estudi que li féu guanyar el premi europeu de l'economista més jove. Els valors s'han de sembrar, conrear, regar, per tal que donin el fruit esperat per tots: deixar el món una mica

millor del que l'hem trobat. El valor de la igualtat no neix com els bolets al bosc.

1966. Andorra dividida per la política de campanar. El parroquialisme centralitza de tal manera que genera la competitivitat i amb ella, la desigualtat. En presentar el projecte del nou santuari de Meritxell, del Ricard Bofill, ens discutirem amb els Consellers de la capital, que no l'acceptaven simplement perquè era una obra massa important perquè fos realitzada als afores del país. Èrem al bar de casa Comet compartint un cafè. Amb dos Consellers de Canillo com a testimonis, vaig dir-los: "Per una vegada que es fa una cosa important fora d'Andorra i Escaldes, no us hi oposeu, si us plau! La Patrona d'Andorra es mereix aquesta monumental obra, i més!".

1966. Andorra dividida per la riquesa dels tres ensenyaments: Escola Espanyola, Escola Francesa, Escola Confessional. Els infants, també els andorrans, són classificats segons l'ensenyament que la família ha escollit. Pere Canturri, amb la creació de Camic (Campaments del Molt Il·lustre Consell), educava en la igualtat agrupant monitors i infants de les sis parròquies i de les diferents escoles. Vaig tenir la gran sort de ser acollit per aprendre del mestre que fou Pere Canturri què és la igualtat i la fraternitat.

El Grup del Dijous, nom aconfessional per obrir les portes a tots els joves per igual, agrupava nois i noies andorrans i residents, amb el respecte i la sinceritat com a base. El grup ARA (Agrupació de Residents Andorrans) sorgí de les reflexions setmanals del Grup del Dijous al Casal del Centre, avui, La Llacuna, i dels dies de convivència a Canillo, a Meritxell i a algun refugi de muntanya. La igualtat imperava. I qui sembla, recull. Del Grup en sorgiren Còsols, Síndics (J. M. Beal), Ministres d'Afers Socials i Presidents de Càritas (Agustí Font), fundadors de la coral International Singers (Rosamari Beal, Alba Fité), creadors dels Jocs Florals del Col·legi Sant Ermengol (Maica Manresa).

La diversitat, formada per andorrans de soca-rel, per residents marginats, per exiliats de l'Espanya franquista per la seva ideologia d'esquerres... fou el pa de l'amistat llescat i compartit cada dijous a la taula de la igualtat.

1976. Les Colònies Populars de Canillo continuen la labor educativa del Pere Canturri. L'espurna que les féu néixer fou un greu accident durant l'estiu al Pas de la Casa. El pare i la mare treballen tot el dia al supermercat. El fill, sol tot el dia a casa, jugava amb foc. Al clam: qui té cura dels infants durant l'estiu quan els pares treballen? La resposta fou el primer alberg, el Casal Sant Serni. El projecte educatiu és obert a totes les parròquies, a tots els infants i els joves dels diferents ensenyaments i a tota la mainada, fills de pares que treballen a Andorra, com és el cas dels que ens venen de la Seu d'Urgell.

Ricard Bofill, quan li explicava les meves inquietuds socials, em deia: "Jo basteixo la casa de la Mare, tu fes la casa dels fills". Aprenem de la mà allargada, ben estesa i oberta a tots i a totes, de la sagrada imatge de Meritxell. A cada dit de la mà hi ha el valor que fa fora la desigualtat: 1) conèixer i estimar Andorra; 2) crear lligams, en paraules de Saint-Exupéry a *El Petit Príncep*, per la convivència de catorze dies; 3) fomentar la creativitat a partir dels elements que regala la naturalesa; 4) conrear l'esport de pujar muntanyes a l'estiu i de l'esquí de fons a l'hivern; 5) sembrar les llavors del respecte, de l'alegria, del cant, del compromís... i 6) ajudar l'espiritualitat que cada infant porta de casa. Tot amb el lema *A l'estiu, cap infant sense colònies*. Avui ha esdevingut "l'obra social, lúdica i educativa de la Mare de Déu de Meritxell" i, com a tal, és oberta prioritàriament als

infants més febles i a les urgències de les famílies d'Andorra. Els monitors i les monitores han afegit al projecte un nou valor: "Ser inclusius".

El camí obre camins. L'any 1979, Any Internacional del Nen d'Andorra, el bisbe Joan Martí i els Cònsols de Canillo, Pere Rossa i Miquel Naudí, posen la primera pedra d'AINA. La casa fou inaugurada pel primer Cap de Govern d'Andorra, Òscar Ribas, i beneïda pel bisbe Joan Martí. L'any 2000, en ocasió del jubileu del Papa pel canvi de mil·lenni, s'adapta la casa AINA als discapacitats. S'instal·la l'ascensor i es fan les rampes corresponents. Fins i tot, una partida de l'hort de la casa AINA, la Gavernera, és adaptada per ser cultivada des d'una cadira de rodes. Somni fet realitat com canta la mainada: "lu pi ià, a Canillo hi ha una casa per a tothom". Avui, gràcies a això, veiem bastida una casa que s'ha fet entre tots, per a tots, que és sostinguda per tots.

En el camp de l'educació no hi tenen lloc les enveges i menys les competitivitats. El camí de la igualtat ens ha dut a caminar amb les Colònies de Castellnou del col·legi Sant Ermengol, amb les colònies de Sispony del Govern d'Andorra i amb les del GEL (Grup d'Esplai Lauredià). Aquest fet ha estat el millor segell a la igualtat que enriqueix a tots i a totes.

"El camí és llarg, ple d'aventures i de coneixences", canten els joves d'AINA amb Lluís Llach. La igualtat ens demana més. Els Tamarros, abraçats entorn de la bandera andorrana plantada als planells de Mereig, canten: " Fent camí per la vida / ens tocarà menjar la pols / ficar-me enmig del fang / com ho han fet molts...". El bon Déu no ven els fruits. Ven les llavors. A cadascú de nosaltres ens toca treballar la llavor de la igualtat per als joves caiguts en la pobresa extrema per la culpa de les addiccions a l'alcohol, a les drogues, a les pantalles... "Aquesta base de pobresa s'ha eixamplat", diu el papa Francesc, assegut al costat de la primera ministra italiana, Giorgia Meloni. El Papa reivindica "l'atenció als joves en dificultats per culpa de les addiccions". Els joves dels campaments Tamarros i Caina treballen per ajudar els companys més febles. Els convida la Càtedra del Pensament Cristià del Bisbat d'Urgell en la seva vintena edició, maig 2023. Diu el professor Miquel Àngel Prats en parlar de l'addicció a les pantalles: "Cal un ús responsable de la tecnologia, posant molt èmfasi en la generació d'esperit crític en els joves i infants". El doctor Torralba completa: "Cal insistir, no només en la prevenció i en la cura de les addiccions, sinó també en la reconstrucció de la vida per defugir la buidor i la sensació d'avorriment". Per aquest motiu, en nom de la Igualtat, els Tamarros i els Caina reivindiquen el campament meritxel·lià amb el seu alberg.

Res no és nou sota la capa del sol.

Pitàgores, abans de la vinguda de Jesucrist, deia: "No trobareu gent més humana, més gran, que un adult agenollat davant d'un infant per ajudar-lo."

Jesús s'agenolla per rentar-nos els peus. Ens diu: "Dieu que soc el Mestre. I és veritat. Si soc el vostre Mestre, feu el que jo he fet."

El concili Vaticà II va voler donar resposta a les noves situacions de la postmodernitat, al desenvolupament de les noves situacions socials: la vida de família, els drets dels infants, les relacions entre capital i treball, les institucions econòmiques, la mundialització, el sistema financer, l'autoritat dels polítics, la democràcia, la llibertat religiosa, les relacions internacionals, la lluita contra la pobresa, el treball per la pau i per la legítima defensa, la

salvaguarda del medi ambient... Tot perquè desaparegui la desigualtat i brilli esplendorosament el sol de la justícia.

El President de França i Copríncep d'Andorra, el general Charles de Gaulle, revitalitzà el moviment UCPA (Union Plain Air) per aixecar la joventut francesa deprimida a causa de la Segona Guerra Mundial. L'UCPA s'aixopluga des de fa divuit febrers a AINA per fer-hi camps de neu. La finalitat és, gràcies a set hores d'esport de neu i les altres de convivència (serveis, tallers...), la igualtat. Deixen a AINA el seu decàleg perquè el compartim amb els infants i joves d'Andorra.

Les regles de la igualtat

1. Passar temps junts.
2. Tenir cura els uns dels altres.
3. Discutir i fer les paus. Reconciliar-se.
4. Perdonar.
5. Escoltar a tothom i aprendre de tothom.
6. Respectar els altres.
7. Acollir els amics.
8. Dir sempre la veritat. Dir si us plau, gràcies, bon dia...
9. Complir el que s'ha promès.
10. Acceptar les diferències.
11. Gaudir de la vida: la família, els veïns, els companys de feina... recordant que no serem allí els uns pels altres sempre.
12. No oblidar mai els absents.

Mossèn Ramon Rosell i Serra,
rector de Canillo i educador, President de l'associació AINA